

vándorlása a középkorban” MNyTK. 170. sz. 1985: 23–8), „A típusváltás. Egy fejezet helységneveink élettanából” című (MNyTK. 183. sz. 1989: 143–6), amelyben hasonlóképp általános érvényű névtudományi kérdést fejtegetett.

Igen sok szép munkája látott napvilágot a Névtani Értesítőben, amelynek 1979-ben alapító szerkesztőtársa volt, s mindvégig cikkekkel, tanulmányokkal támogatta a magyar névtudomány első és hányatott sorsú periodikáját. Itt megjelent írásai közül kiemelkedik „Félegyháza” (1979. 1: 14–20), „Ágasegyháza” (1980. 4: 10–4), „Móregyháza = Nyíregyháza?” (1981. 5: 3–6), „Egyszeri helységnevek a középkorban” (1993. 15: 232–5), „Patrocíniumi helységneveink és névadóik mennyiségi összefüggései” (1995. 17: 25–9), „Régi utcanevek Szatmárban és másutt” (1997. 19: 99–104). E folyóirat 21. számát Mező András 60. születésnapjára ünnepi kötetnek jelentette meg a szerkesztőség, s átérezve az ünnepelt munkásságának jelentőségét, kedves barátságának, szeretetének viszonzási igényét, 86 kutató, többségében magyar névtanos tisztelgett benne egy-egy tanulmánnyal.

Sokoldalú és mélyreható tevékenységének tényére csak hiánya döbbsent rá igazán bennünket: barátait, munkatársait, tanítványait. Valamennyien fájdalommal, de az emlékezés sok szép élményével búcsúzunk tőle, akinek munkássága, sok könyve forrás és tanulság a névtudomány számára, amíg magyar nyelvet beszélnek valahol, amíg a névtannak művelői, kutatói lesznek e világon.

HAJDÚ MIHÁLY

## MEZŐ ANDRÁS SZAKIRODALMI MUNKÁSSÁGA

Mindeddig nem jelent meg bibliográfia Mező András munkásságáról. A 60. születésnapjára készült kötet: a Névtani Értesítő 21. számának szerkesztésekor ki gondolt arra, hogy hamarosan lezárul életútja, s közre kellene adni tanulmányainak jegyzékét. Most, búcsúztatásának szomorú alkalmá teszi szükségessé tudományos tevékenységének bemutatását. Az alábbi összeállítás nem teljes, de remélhetőleg így is hiteles képet ad Mező András szakmai – s azon belül elsősorban a névtani – munkásságáról.

### 1964

Nyelvművelési kérdések. Szabolcs-Szatmár Megyei Nevelő 3: 25–6.

A földrajzinév-gyűjtés jelentősége és módszere. Szabolcs-Szatmár megyei feladatok.

Szabolcs-Szatmár Megyei Nevelő 4–5: 50–3.

### 1965

Nyírbogdány történeti földrajzi nevei, Nyíregyháza

### 1966

A földrajzi nevek és a településtörténet. Szabolcs-szatmári Szemle 2. sz. 91–6.

Nyíregyháza. Magyar Nyelvjárások 12: 137–42.

1967

A baktalórántházi járás földrajzi nevei. Szabolcs-Szatmár megyei Népművelési Tanács és a Nyíregyházi Tanárképző Főiskola Nyelvészeti Tanszéke kiadása, Nyíregyháza. 225 lap

1968

Megjegyzések a laza szerkezetű földrajzi nevekhez. Magyar Nyelv 64: 51–6.

A Nyíri–rétközi gyeptű. A Nyíregyházi Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei II. 242–8.

1969

A belterületi hivatalos névadás néhány sajátossága. Magyar Nyelv 65: 198–204.

1970

Nyírbogdány. Tanulmányok a község történetéből. [1969] (Csermely Tiborral, Németh Péterrel.) Nyírbogdányi Községi Tanács Végrehajtó Bizottsága. 139 lap

A Várdai-birtokok jobbágynevei a XV. század közepén. A Kisvárdai Vármúzeum Kiadványai 33. sz. Kisvárdá.

Nagykálló személynevei a XVI. és a XVIII. században. In: A nagykállói járás múltja és jelene. Szerkesztette Csepelyi Tamás és mások. Nagykálló, 1970. 73–123.

Közösségi név – mesterséges név. In: Névtudományi előadások. II. Névtudományi Konferencia. Szerkesztette Kázmér Miklós, Végh József. Nyelvtudományi Értekezések 70. sz. Budapest. 315–20.

A mesterséges földrajzi nevek motivációja. Magyar Nyelvjárások 16: 55–69.

Kázmér Miklós: A „falu” a magyar helynevekben. XIII–XIX. század. Magyar Nyelvőr 94: 494–8. (Ismertetés.)

1971

Szocogó – Újszomotor. Magyar Nyelv 67: 466–8.

Máriapócs. Magyar Nyelvőr 95: 360–1.

Kázmér Miklós – Végh József (szerkesztette): Névtudományi előadások. II. névtudományi konferencia. Magyar Nyelvőr 95: 212–9. (Ismertetés.)

1972

Szabolcs-Szatmár megye történeti-etimológiai helységnévtára. (Németh Péterrel.) Méliusz, Debrecen. 158 lap

Községneveink rendezése a századfordulón. Magyar Nyelv 68: 54–66.

1973

Diákköri dolgozatok 1. Bessenyei György Tanárképző Főiskola, Nyíregyháza.

A magyar hivatalos községnévadás. Bessenyei György Tanárképző Főiskola, Nyíregyháza. 117 lap

**A régi Nyíregyháza. (Szerkesztette Németh Péterrel.) Szabolcs Megyei Lapkiadó Vállalat, Nyíregyháza. 74 lap**

A magyar hivatalos községnevéadás első szakasza. XVIII. sz.–1873. Magyar Nyelvjárások 19: 57–79.

**1975**

Hajdúszoboszló neve. In: Hajdúszoboszló monográfiája. Szerkesztette Dankó Imre. Hajdúszoboszló, 1975. 143–6.

Hajdú Mihály: Magyar becézőnevek (1770–1970). Magyar Nyelv 71: 371–4. (Ismertetés.)

**1978**

**Találkozás Bereggel. Törökszentmiklósi Városi Könyvtár, Törökszentmiklós.**

A helynévgyűjtés állapota és feladatai Szabolcs-Szatmárban. Pedagógiai Műhely 4. sz. 55–66.

**A földrajzi nevek gyűjtésének, ellenőrzésének és közzétételének kézikönyve. (Szerkesztette Balogh Lajossal, Kálmán Bélával, Ördög Ferencsel, Végh Józseffel.) Budapest, 1978. 114 lap**

**1979**

Köszöntjük az olvasót! (Hajdú Mihállyal.) Névtani Értesítő 1: 3–5.  
*Félegyháza.* Névtani Értesítő 1: 14–20.

**1980**

Egy szövegmutató helynévtár tervéről. Acta Academiae Pedagogicae Nyíregyháziensis Tom 8/C. Irodalom és Nyelvtudomány. Nyíregyháza, 1980. 109–14.

Szlovnyik hidronymia Ukrajnában: Névtani Értesítő 3: 61–3.

*Ágasegyháza.* Névtani Értesítő 4: 10–14.

Jn. M. Krutiljak: I'mja vasoho miszta. Névtani Értesítő 4: 84–7. (Ismertetés.)

A Duba-család és Hontfüzesgyarmat. Névtani Értesítő 4: 94–6.

Lőrincze Lajos 65 éves. Névtani Értesítő 4: 101–2.

**1981**

Földrajzinév-kutatásunk helyzete és feladatai. In: Név és társadalom. A III. Magyar Névtudományi Konferencia előadásai. Szerkesztette Hajdú Mihály, Rácz Endre. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 160. sz. Budapest, 1981. 85–99.

Fele. Magyar Nyelvőr 105: 88–92.

A tulajdonnév az oktatásban. Pedagógiai Műhely 4. sz. 109–15.

Móregyháza = Nyíregyháza? Névtani Értesítő 5: 3–6.

Korona. Névtani Értesítő 6: 61–2.

Kiss Lajos mint helynévkutató. Névtani Értesítő 6: 105–11.

A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményeinek névtani vonatkozású cikkei. 1. (1969) – 25. (1975). sz. Névtani Értesítő 6: 85–90.

Egy nap a felszabadulás utáni helynévéadás történetéből. Névtani Értesítő 6: 91–100.

**1982****A magyar hivatalos helységnévadás. Budapest, Akadémiai Kiadó. 407 lap***Török Bálint és Törökbálint.* Magyar Nyelv 78: 175–80.

Kiss Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótára: Századok 116: 595–600.

**1983**

A nyelvújító Pethe Ferenc. In: Pethe Ferenc élete és munkássága. Szerkesztette Hársfalvi Péter. Nyíregyháza. 56–64.

**1984**

Hivatalos helységneveink gondjai. Magyar Nyelvőr 108: 257–69.

Tudományos élet. In: Szabolcs-Szatmár. Magyarország megyéi. Budapest, 1984, 1987<sup>2</sup>. 117–29.**1985**

Helynévgyűjtés és helynévkutatás. Szabolcs-szatmári Szemle 2. sz. 63–66.

Szabolcs megye a XVI. század közepén. Szabolcs-szatmári Szemle 4. sz. 72–106.

Szabolcs megye rovásadó-összeírása 1543-ban: Történettudomány.

A helynevek vándorlása a középkorban. In: Név és névkutatás. Szerkesztette Békési Imre. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 170. sz. Budapest. 23–8.

Regionális kutatás és regionális tudománypolitika. Pedagógiai Műhely 2. sz. 61–6.

**1987****Irodalom- és nyelvtudomány. BGYTF kiadása, Nyíregyháza. 162 lap****Nyíregyháza története. (Szerkesztette Cservényák Lászlóval.) Városi Tanács, Nyíregyháza. 318 lap****1989**

A típusváltás. Egy fejezet helységneveink élettanából. In: Névtudomány és művelődéstörténet. Szerkesztette Balogh Lajos, Ördög Ferenc. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 183. sz. 143–6.

**1990**

Gazdálkodástörténetünk egy helynévi emléke. Magyar Nyelv 86: 223–8.

**1991**

Hegyaljai jobbágynevek a XVI. században. In: Tokaj és Hegyalja V. Szerkesztette Bencsik János, Szakál Jenőné. Miskolc. 2–8.

*Szegegyház.* In: Emlékkönyv Benkő Loránd hetvenedik születésnapjára. Szerkesztette Hajdú Mihály, Kiss Jenő. Budapest. 432–4.**1992**

Adatok Szent László középkori tiszteletéhez. Szabolcs-szatmár-beregi Szemle 27: 123–35.

Melyik Szent István? *Magyar Nyelvőr* 116: 323–8.  
*Szentkirályszabadja* és társai. *Magyar Nyelvjárások* 30: 25–35.

### 1993

A helynevek új kézikönyve. *Magyar Nyelv* 89: 1–10.  
Egyszeri helységnevek a középkorban. *Névtani Értesítő* 15: 232–5.

### 1994

Opponensi vélemény Hoffmann István, *A magyar helynevek rendszerének nyelvi elemzése (Egy lehetséges helynévvizsgálati modell)* című kandidátusi értekezéséről. *Névtani Értesítő* 16: 104–8.

### 1995

A patrocíniumi helységnevek keletkezése. In: Szabolcs-szatmár-beregi levéltári évkönyv XI, 7–20.  
A templomcím helynévadó szerepe a középkori Magyarországon. *Szabolcs-szatmár-beregi Szemle* 30: 505–21.  
Az *úr* patrocíniumi helységneveinkben. *Szabolcs-szatmár-beregi Szemle* 30: 153–64.  
*Boldogasszony* és más asszonyok. *Magyar Nyelvjárások* 33: 25–41.  
Patrocíniumi helységneveink és névadóik mennyiségi összefüggései. *Névtani Értesítő* 17: 25–9.

### 1996

**A templomcím a magyar helységnevekben (11–15. század). METEM Könyvek 15. sz. Budapest. 314 lap**  
Megjegyzések történeti nyelvtanunk néhány példájához. *Magyar Nyelv* 92: 11–21.  
*Boldogasszony* és más asszonyok. *Magyar Nyelvjárások* 33: 25–41.  
Magyarország patrocíniumi helységnevei (11–15. század). Doktori értekezés tézisei. Nyíregyháza. 10 lap  
Vizsgálódások a magyar helynevek és személynevek körében. Habilitációs tézisek. Nyíregyháza. 24 lap  
Válasz Benkő Loránd, Kiss Lajos és Kristó Gyula opponensi véleményére. *Névtani Értesítő* 18: 118–26.

### 1997

Régi utcanévek Szatmárban és másutt. *Névtani Értesítő* 19: 99–104.  
Az „egyházi” helységneveink típusai. In: Az V. Magyar Névtudományi Konferencia előadásai. Szerkesztette B. Gergely Piroska, Hajdú Mihály. *A Magyar Névtudományi Társaság Kiadványai* 209. sz. 244–9.  
Elvarratlan szálak. In: Szavak – nevek – szótárak. Írások Kiss Lajos 75. születésnapjára. Szerkesztette Kiss Gábor, Zaicz Gábor. Budapest. 248–52.  
Opponensi vélemény Hajdú Mihály: *A középmagyar kor személynévtörténete* című akadémiai doktori értekezéséről. *Névtani Értesítő* 19: 120–6.

**1998**

Templomneveink a középkorban. In: Tanulmányok a magyar nyelvről. Szerkesztette H. Varga Gyula. Eger. 113–35.

**1999**

**Adatok a magyar hivatalos helységnevéadáshoz. Nyíregyháza. 575 lap**

Nyelvjárástani alapfogalmak. In: Útmutató a szabolcs-szatmár-beregi nyelvjárások tanulmányozásához. Szerkesztette Révay Valéria. Nyíregyháza. 5–16.

*Sebestyén* a helységnevekben. Magyar Nyelvjárások 37: 311–4.

Ómagyar kori helységneveink. In: Nyelvi és kommunikációs kultúra az iskolában. Szerkesztette V. Raisz Rózsa, H. Varga Gyula. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 212. sz. 370–6.

**2000**

**Magyarország történeti statisztikai helységnevtára 16. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye. Budapest. (Társszerzőkkel.) 341 lap**

A Szabolcs megyei nyelvjárás XVI. századi történetéhez. Magyar Nyelvjárások 38: 299–303.

Árpád-házi szentek templomai a Felső-Tisza vidékén: Szabolcs-szatmár-beregi Szemle 35: 257–86.

A középkori templomneveink kutatásának néhány problémája. In: „Magyaroknak eleiről.” Ünnepi tanulmányok a hatvan esztendőös Makk Ferenc tiszteletére. Szeged. 365–80.

Helységneveink és ami mögöttük van. In: Petőfi, névtan, helyesírás. Szerkesztette Nagy L. János. Gyula. 90–5.

**2001**

Színes templomok helységneveinkben I. Jósa András Múzeum Évkönyve. XLIII. 275–85.

**2003**

**Patrocíniumok a középkori Magyarországon. METEM könyvek 40. sz. Budapest. 546 lap**